

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.600/2016/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a személyesen eljáró felperes neve (címe) felperesnek - a másodfokú eljárásban a Dr. Bajáky Gábor ügyvéd, címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indult perében a Miskolci Törvényszék 10.P.22.014/2015/31. számú ítélete ellen az alperes 33. sorszáma alatt előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét megváltoztatja, és a felperes keresetét egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 15 napon belül 5 000 (Ötezer) forint összegű másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 36 000 (Harminchatezer) forint elsőfokú és 33 000 (Harmincháromezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén maradt; míg az alperes az általa lerótt 15 000 (Tizenötezer) forint összegű fellebbezési eljárási illetéket az illetékes adóhatóságtól visszaigényelheti.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A peres felek között ingók kiadása tárgyában a Miskolci Járásbíróság előtt P.21.645/2014., majd szünetelést követően P.20.734/2015 ügyszámon per volt folyamatban.

A felperes módosított keresetében kérte annak a megállapítását, hogy az alperes egyrészt az ingók kiadása iránti perben, másrészt egy 2015. március 13-i telefonbeszélgetésben, valamint 2015. nyarán egy műhely helyiségben tett kijelentéseivel megsértette a becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait; kérte továbbá az alperes kötelezését 500 000 Ft sérelemdíj megfizetésére.

Az alperes személyiségi jogsértés hiányára hivatkozva a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 31. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes becsületét és jóhírnevét azzal a kijelentéssel, hogy a 2015. március 13. napján folytatott telefonbeszélgetésükben a felperest beteggyúnak és elmebetegnek nevezte.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 50 000 Ft sérelemdíjat. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Az alperest 3000 Ft le nem rótt eljárási illeték az államnak történő megfizetésére kötelezte; míg megállapította, hogy az ezt meghaladóan le nem rótt 27 000 Ft eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet indokolása a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. §-ának d) pontjára, 2:45. §-a (1) és (2) bekezdésére, valamint 2:52. §-ának (1) és (3) bekezdésére hivatkozással úgy találta, hogy az alperes által a perben tett kijelentések az ügy tárgyára tartozó és rendeltetésszerű joggyakorlás keretében jogszerűen előterjeszthető tényállítások és vélemények voltak, személyiségi jogsértést nem valósítottak meg. A műhely helyiségben elhangzott közlésekkel kapcsolatban a felperes a bizonyítási teherről szóló tájékoztatás ellenére bizonyítást nem terjesztett elő, így az általa előadott tények nem voltak bizonyítottak. A felperes állítása szerint 2015. március 13-án az alperes telefonon felhívta, és őt betegagyúnak, elmebetegnek nevezte. Mivel az alperes vitatta, hogy a telefonbeszélgetés a felperes által közölt tartalommal elhangzott, a sérelmezett kijelentéseket a felperesnek kellett bizonyítania. A felperes csatolta házastársa saját kezűleg írt nyilatkozatát, amely szerint egy hétköznapon a telefont az ebédlőben felvette, mert a felperes lepihent, és feltételezte, hogy alszik; nem vette észre ugyanakkor, hogy mindezzel párhuzamosan a felperes is felvette a telefont; saját maga hallotta a telefonban, hogy a felperes megszólalását követően az alperes őt személyiségsértő jelzőkkel illette, azt mondta, hogy „maga beteg, betegagyú, elmebeteg”. Ezt követően az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherről tájékoztatás keretében rögzítette, hogy a telefonbeszélgetés tartalmára vonatkozóan a felperes kérheti a házastársa tanúkénti meghallgatását. A felperes ebben a körben további bizonyításokat nem terjesztett elő, azonban arra figyelemmel, hogy a felperes személyes megjelenési kötelezettséggel idézése ellenére a tárgyalásokon nem jelent meg, azonban hivatkozott arra, hogy a felperes maga tett előadást elmebeli állapotáról, korábbi kényszergyógykezeléséről; valamint nagy valószínűséggel amennyiben a felperes házastársa tanúvallomást tett volna, az írásbeli nyilatkozatában foglalt tényeket erősítette volna meg, az alperes pedig csak abból az okból vitatta az írásbeli nyilatkozatot, hogy a telefonáló mellett más nem hallhatta az ő kijelentéseit - az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy 2015. március 13-án az alperes telefonon felhívta a felperest, és őt betegagyúnak, elmebetegnek nevezte. A kifejezések túllépték az alkotmányos véleménynyilvánítás jogszabály által elismert és megengedett kereteit: negatív, sértő és bántó értékítéletet hordoztak, amelyek alkalmasak voltak a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására, egyben valótlan illetve a valóságot hamis színben feltűntető tényeket tartalmaztak; a közlések így mind a jóhírnévhez, mind a becsülethez fűződő személyiségi jogot sértették. Még ha a felperesnek voltak is pszichológiai, pszichiátriai jellegű problémái, ezek alperes általi észlelésére és megfogalmazására személyiségi jogsértő módon került sor. Mindezek alapján a jogsértés tényét az elsőfokú bíróság megállapította. A személyiségi jogsértés felróhatóságtól függő szankciójának alkalmazása során a sérelemdíj összecszerűségének meghatározásánál az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy a bizonyítási teherről tájékoztatás ellenére a felperes az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezett egészségkárosodása tényét nem bizonyította, így a kijelentések megtétele alapján a jogsértés súlyára, a felróhatóság mértékére, a jogsértés felperesre és környezetére gyakorolt hatására figyelemmel 50 000 Ft összeget tartott az alperesi kijelentések által

okozott nem vagyoni sérelmek kompenzálására alkalmasnak, és ezt meghaladóan utasította el a sérelemdíj iránti keresetet. A le nem rótt elsőfokú eljárási illetékből az alperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a 10 % mértékben meghatározott pervesztességéhez igazodó illeték összeg megfizetésére, míg a felperes személyes költségmentességére tekintettel a fennmaradó eljárási illetéknek a rendelet 14. §-a alapján az állam általi viseléséről rendelkezett.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak részbeni megváltoztatását, a kereset egészében való elutasítását. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság az állított telefonon tett kijelentéseket okszerűtlenül találta abból az okból bizonyítottanak, hogy egyetlen tárgyaláson sem jelent meg, és ha a felperes házastársa tanúskodni jött volna, nagy valószínűséggel az írásbeli nyilatkozatában rögzített tényeket erősítette volna meg. A felperes házastársának tanúként meghallgatását a felperes nem indítványozta, az írásbeli nyilatkozat nem bizonyíték, a Pp. ilyen bizonyítást nem tesz lehetővé, így a felperes az előadásait nem bizonyította. Hivatkozott arra is, hogy egyébként sem állapítható meg az első fokú ítéletből, hogy a felperes becsülete és jóhírneve ki előtt került volna megsértésre, a társadalmi megítélése mitől lett volna hátrányos.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte azzal, hogy az alperes alaptalanul vitatta a házastársa írásbeli nyilatkozatában is megerősített, telefonon történt közlései elhangzását és tartalmát.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, fellebbezés hiányában a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján nem érintette az első fokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezéseit, a fellebbezést pedig a következők szerint alaposnak találta:

Az elsőfokú bíróság a peres feleket a Pp. 3. §-ának (3) bekezdése előírásaihoz igazodóan, az eljárási szabályoknak megfelelően tájékoztatta a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás elmulasztásának a jogkövetkezményeiről, a felek által előterjesztett indítványok alapján a bizonyítási eljárást teljes mértékben lefolytatta, a fellebbezéssel érintett részben azonban a rendelkezésre álló bizonyítékokból a tényállást helytelenül állapította meg.

Az alperes ellenkérelmében kifejezetten vitatta a telefonbeszélgetésben a felperes által hivatkozott közlések megtételét (10, 14. és 20. számú beadványok). Kétségtelenül felhívta arra a figyelmet, hogy a felperes maga tett előadást elmebeli állapotáról (14. sorszám), de azt nem az elhangzott közlések indokaként, hanem a felperesi előadások hiteltelenségének alapjaként hivatkozta; míg rámutatott arra is, hogy a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget (20. sorszám), de ezt a hivatkozását sem a tények elismerése mellett, hanem a házastárs írásbeli nyilatkozata bizonyításra alkalmatlansága körében tett előadása során terjesztette elő. Az alperesnek a felperes által előadott tényekre kiterjedő elismerése hiányában így a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy az alperes a neki tulajdonított kijelentéseket a 2015. március 13-i telefonbeszélgetésben megtette, a személyiségi jogsértés megállapítása miatt elengedhetetlen volt olyan bizonyítékok rendelkezésre állása,

amelyből a közlés egészére, a kijelentések szöveggörnyezetére is következtetni lehetett volna.

Az ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azt a jogi álláspontját, hogy a felperes házastársának írásbeli nyilatkozata és az alperes személyes megjelenésének hiánya a keresetben előadottak bizonyítottságát eredményezte.

A polgári perrendtartás a Pp. 3. §-ának (4) és (5) bekezdése, valamint 206. §-ának (1) bekezdése alapján a szabad bizonyítási rendszeren alapul, amely mind a bizonyítási eszközök megválasztásában, mind a bizonyítási indítványok teljesítésében, mind a bizonyítékok értékelésében jelentkezik. A bíróság a polgári perben a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, felhasználhat minden olyan bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. Mindebből következően a tényállás megállapításához felhasználható a bizonyító fél házastársának írásbeli nyilatkozata is, annak a bizonyítékok köréből kötelező kirekesztésére eljárási szabály nincs; a bizonyító erő vonatkozásában azonban figyelembe kell venni, hogy az így szolgáltatott tények előadására hogyan került sor.

A tanúbizonyítás a tapasztalt múltbeli tényeknek - a hamis tanúzás büntetőjogi következményére figyelmeztetés mellett - a bíróság előtti előadása. A polgári perjog egyik alapelve a közvetlenség, amely szerint a bíróság elsődlegesen a tényállást az elé vitt, általa észlelt bizonyítékok alapján állapítja meg. A tanúvallomás garanciális eljárási szabályai alapozzák meg a tényeket közvetlenül észlelő fél által előadottak bizonyító erejét: így, hogy előadását abban a felelősségteljes tudatban teszi meg, hogy a valóltan állításoknak súlyos büntetőjogi következményei vannak; továbbá, hogy a jelen lévő felek és a bíróság az előadottakkal kapcsolatban kérdéseket tehetnek fel, ezáltal a tanú által észlelt körülmények pontosíthatók, tisztázhatók, az esetleges ellentmondások feloldhatók; a bíróság pedig közvetlenül észlelheti, hogy a tanú meggyőzően, következetesen teszi-e meg vallomását, és ennek alapján tud állást foglalni abban, hogy nyilatkozata alkalmas-e a fél által hivatkozottak alátámasztására. Az előadott tényeket közvetlenül tapasztaló személy - különösen az érdekelt, a bizonyító féllel egy háztartásban élő hozzátartozó - írásbeli nyilatkozata ezeknek a követelményeknek nem felel meg, a Pp. 195. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételek hiányában közokiratnak, valamint a 196. §-ának (1) bekezdésében írt feltételek hiányában teljes bizonyító erejű magánokiratnak sem minősülő, egyszerű okirati formában tett írásbeli nyilatkozat önmagában sem a benne foglalt tények valódiságát, sem az abban foglalt nyilatkozat megtételét nem bizonyítja. A Pp. 199. §-a az egyszerű magánokirati formában tett nyilatkozathoz is kapcsolódóan a bizonyító erőt csak annyiban határozza meg, hogy a bíróság a tárgyalás és a bizonyítás összes adatainak mérlegelése alapján ítéli meg, hogy az okirati bizonyítás eredménye mennyiben vehető figyelembe. Az alperes vitatása és az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási teherről tájékoztatása mellett a felperes nem adta elő annak az okát, hogy házastársa tanúként meghallgatását miért nem indítványozza, az írásbeli nyilatkozat megtételének körülményeivel kapcsolatban pedig arra hivatkozott (17. sorszámú jegyzőkönyv, 2. oldal), hogy miután a házastársa elolvasta az alperes egyik ellenkérelmét, azon felháborodott, és ezért írta le az általa tapasztaltakat. Figyelemmel a peres felek megelőző előadásaira, a helyesen meghatározott bizonyítási teherre, a nyilatkozatot tevőnek a bizonyító féllel

fennálló közeli hozzátartozói viszonyára, az egyszerű magánokirati bizonyíték előterjesztésének a körülményeire, az ítéltábla a felperes házastársának a per során csatolt írásbeli nyilatkozatát önmagában elégtelennek találta a felperes által hivatkozott telefonbeszélgetésben elhangzott közlések megtételének a bizonyítására.

A Pp. 206. §-ának (2) bekezdése ugyan úgy rendelkezik, hogy a per adataival egybevetett mérlegelés alapján a bíróság azt is meggyőződése szerint ítéli meg, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani annak, ha a személyes megjelenéssel idézett fél nem jelent meg; azt a körülményt azonban, hogy az alperes idézés ellenére tárgyaláson részletes nyilatkozatot nem tett, az ítéltábla indokolatlannak tartotta a felperes által előadottak bizonyítottságának megállapításához, tekintettel arra, hogy a sérelmezett közlések megtételének a bizonyítása a felperes terhén volt, az alperes írásbeli ellenkérelmeiben kategorikusan vitatta a kijelentések elhangzását, a felperes pedig a hivatkozott írásbeli nyilatkozaton felül bizonyítékokat nem terjesztett elő, így a kérelem és ellenkérelem kereteihez igazodóan szükséges bizonyításhoz az alperes személyes meghallgatása nem volt elengedhetetlen, a felperest terhelő bizonyítást nem akadályozta, az írásbeli ellenkérelemre tekintettel a védekezés megengedett jogszabályi keretei között maradt.

A felperes házastársának írásbeli nyilatkozata mindezen túl egyébként sem volt alkalmas a keresetben foglalt tényállítások bizonyítására. A személyiségi jogsértés megállapításához nem csupán egyes kiragadott közlések, hanem a beszélgetés szöveggörnyezetének, a sérelmezett kijelentések a másik fél egyidejű közléseivel összefüggésében való megtételének, a beszélgetés egészének a bizonyítására lett volna szükség, amelynek a felperes és házastársa előadásai nem feleltek meg. A felperes a telefonbeszélgetésre először a Miskolci Járásbíróság előtt P.20.734/2015/2. sorszámú beadványában hivatkozott, amikor azt adta elő, hogy az alperes a délutáni órákban felhívta, „kaján vigyor” közepette tett közlést, amely folytán elkapta az indulat, és a „honnan meri venni ezt a pofátlan jellemű viselkedést egy 65 éves honvédtiszttel” és „maga három hónap is kevés a vállalt munkák megjavításához” kijelentést tette, amelyre az alperes közölte, hogy „elmebeteg és a börtönbe juttatja” - ekkor még nem hivatkozott arra, hogy házastársa a telefonbeszélgetést hallhatta. Ezt követően a Miskolci Járásbíróság előtt P.20.734/2015/4. számon csatolt beadványában már a személyiségi jog megsértése miatt pénzbeli követelést is előterjesztett, ekkor úgy adta elő a telefonbeszélgetést, hogy a szobájában volt, lepihent, de a telefoncsörgésre felébredt, azonban vele együtt a házastársa az előszobában felvette a telefont, az alperes „kaján bejelentkezésére” olyan közléseket tett, miszerint „nem tűröm el, hogy egy ilyen jellemtelen, hazudozó gyerek játszadozzon egy 65 éves honvédtiszttel”, valamint „személyem szórakozás számára, hogyan meri megtenni ezt a viselkedését?”, amelyre az alperes azt mondta, hogy a felperes „elmebajos”. Ehhez képest a felperes házastársának a perben csatolt írásbeli nyilatkozata azt tartalmazta, hogy miután látta, hogy a felperes a szobájában lefeküdt, és feltételezte, hogy alszik, az ebédelőben felvette a telefont, észlelte, hogy az alperes „nevetve vagy kaján hangon” szólt, mire a felperes közölte, hogy „**A**”, maga szórakozik velem, vagy hülyének néz?”, ebbe szólt bele az alperes úgy, hogy „maga beteg, betegagyú, elmebeteg”; ezt követően nézett rá a férjére, aki az idegességtől megszólalni nem tudott, majd kijött a szobájából, és nyugtatókat vett be.

Az így tett nyilatkozatok bizonytalanságokat, ellentmondásokat tartalmaztak, a kijelentések teljes szövegkörnyezetükben értékelése ezáltal nem lehetséges. A felperes által előadottak igazolását gyengíti, hogy a felperesi nyilatkozatokhoz hasonlóan házastársa is hangsúlyozta a „kaján” hangot, az elhangzott felperesi és alperesi kijelentéseket minden alkalommal eltérően adták elő, így a felperes korábban nem is hivatkozott „beteg, betegagyú” kifejezések használatára, de az első előadást követő hivatkozások már nem utaltak a „börtönbe juttat” kifejezésre. Míg a felperes szerint a házastársa az előszobában, addig a házastárs írásbeli nyilatkozata szerint az ebédlőben vette fel a telefont - amely ugyan lehet azonos helyiség, de a tanúvallomás elmaradása miatt ez is tisztázatlan maradt. Nem adott arra magyarázatot a felperes házastársa, hogy miután észlelte, hogy a felperes a telefont felvette, miért hallgatta végig a beszélgetést, továbbá arra sem, hogy mivel előadásuk szerint a telefonbeszélgetés során külön helyiségben voltak, hogyan nézhetett rá a felperesre azt megelőzően, hogy kijött volna a szobájából. Mindezek a bizonytalanságok, következtetések még akkor sem lennének a keresetben hivatkozott közlések igazolására alkalmasak, ha az ítéltábla eltekintene a házastárs érdekeltségéről, valamint attól, hogy nyilatkozatát nem a bíróság előtt, a hamis tanúzás büntetőjogi következményeire figyelmeztetés mellett tette meg.

Mindezek alapján az ítéltábla a per rendelkezésre álló bizonyítékait úgy mérlegelte, hogy a felperes nem tudott eleget tenni az arra irányuló bizonyítási kötelezettségének, hogy 2015. március 13-án az alperes telefonbeszélgetésben róla a keresetlevélben hivatkozott személyiségi jogot sértő kijelentéseket tette, a kereseti kérelem ebben a részben is alaptalan, ezért az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a fellebbezett részben megváltoztatta, és a keresetet egészében elutasította.

Az ítélet megváltoztatása következtében a felperes mind az első-, mind a másodfokú eljárásban egészében pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében kötelezte az ítéltábla a felperest a kizárólag a másodfokú eljárásban igénybe vett jogi képviselőt folytán az alperes javára az egyoldalas írásbeli ellenkérelem alapján a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3), (5) és (6) bekezdései alapján megállapított minimális összegű ügyvédi munkadíj mint másodfokú perköltség megfizetésére, egyben a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett úgy, hogy a le nem rótt - helyesen az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének b) és c) pontja szerinti határozatlan pertárgyérték után számított - első- és másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad, amelyből következően az Itv. 80. §-a (1) bekezdésének f) pontja értelmében az alperes a sürgősen lerótt fellebbezési illetéket az adóhatósághoz intézett kérelmével visszaigényelheti.

A perköltség vonatkozásában a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapult.

Debrecen, 2016. október 7.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál s.k. bíró

hitelélül:

A kiadmány

tisztviselő